

Demans hakkında

İSVEÇ DEMANS MERKEZİ BİLGİ NOTU

Demenssjukdomar • faktablad på turkiska

Farklı demans türleri

Bilişsel bozukluk olarak da adlandırılan demans, düşünmeyi, plan yapmayı ve iletişim kurmayı zorlaştırır. Beyinde meydana gelen farklı türdeki hasarlar buna neden olmaktadır. Belirtiler genellikle kademeli olarak artar ve yardım almadan günlük aktiviteleri gerçekleştirmek giderek zorlaşır.

Yaşlanmanın doğal bir sonucu değildir

Demans belirtileri uzun zamandır yaşlılığın kaçınılmaz sonucu olarak görülmüştür. Yaklaşık 100 farklı tıbbi durumun demansa yol açabileceğini artık biliyoruz. Demans yaşlanmanın doğal bir parçası değildir ancak yaşlılıkta önemli ölçüde daha yaygın görülür. İsveç'te yaklaşık 150.000 demans hastası vardır ve bunların büyük çoğunluğu 75 yaşın üzerindedir.

Demans türleri

Alzheimer hastalığı en yaygın demans türüdür ve tüm vakaların %60-70'ini oluşturur. İkinci en yaygın tür ise vasküler nörobilişsel bozukluk olarak da adlandırılan vasküler demanstır. Genellikle Alzheimer hastalığı ile birlikte görülür ve bu durumda genellikle karma demans olarak adlandırılır.

Diğer demans türleri arasında Lewy cisimcikli demans, frontotemporal demans ve Parkinson hastalığı demansı yer alır. Alkolün aşırı kullanımı ve beyin tümörleri de demans belirtilerine neden olabilir.

Genellikle unutkanlıkla başlar

Demansın erken belirtileri arasında genellikle unutkanlık ve yaşadığınız bölgenin dışında yolunuzu bulmakta gittikçe zorlanma yer alır. Daha önce yapabildiğiniz şeyleri planlamak ve gerçekleştirmek zorlaşır. Doğru kelimeleri bulmakta giderek daha fazla zorlandığınız için konuşmanız etkilenir.

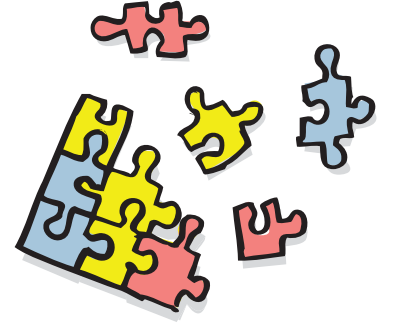
Sinirlilik, depresyon ve kişilik değişiklikleri de hastalığın bir parçası olabilir. Demansın türüne ve hasara bağlı olarak belirtiler değişir.

Hafiften ağıra doğru demans

Demans genellikle uzun yıllara yayılan bir seyir izler. Yeni belirtiler ortaya çıktıkça ve beceriler kayboldukça hastalık yavaş yavaş ilerler.

Hasta, günlük yaşamını sürdürebilmek için giderek daha fazla yardım ve desteğe ihtiyaç duyar.

Hastalığın ilerleyişi genellikle hafif, orta ve ağır demans olmak üzere üç evreye ayrılır.

Erken teşhis hayati önem taşır

Demanstan şüpheleniyorsanız bir doktora başvurmaktan çekinmeyin. Doğru teşhis, yardım ve tedaviyi zamanında alabilmek için araştırmaya gecikmeden başlanmalıdır. Araştırma bir dizi farklı test ve muayeneleri içerir.

Demansa benzer belirtilere neden olabilen ve tedavi edilebilen çeşitli tıbbi durumlar vardır. Demans tanısı konursa bazı durumlarda ilaç tedavisi belirtileri hafifletebilir. Yardımcı araçlar, destekleyici önlemler ve diğer çeşitli müdahaleler günlük yaşamı kolaylaştırabilir.

Gelecek planlaması

Hem hastalığa yakalanan kişiye hem de yakınlarına belirtiler hakkında açıklama yapmak önemlidir. Hastalık hakkında bilgi sahibi olmak, iyi ve anlamlı bir yaşam planlamayı kolaylaştırır. Benzer durumdaki insanlarla deneyimlerin paylaşılması çoğu zaman değerli hissettirir.

© Svenskt Demenscentrum

Daha fazla bilgi ve Türkçe bilgi formları Svenskt Demenscentrum'un web sitesinde mevcuttur:
www.demenscentrum.se/tr

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Demenssjukdomar

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Flera olika demenssjukdomar

Demenssjukdomar, eller kognitiva sjukdomar som de också kallas, gör det svårare att tänka, planera och kommunicera. Det beror på olika typer av skador i hjärnan. Symtomen kommer ofta smygande och gör det allt svårare att klara sina vardagliga aktiviteter utan hjälp.

Inget naturligt åldrande

Demenssymtom betraktades länge som en oundviklig följd av ålderdomen. Numera vet vi att närmare 100 olika sjukdomstillstånd kan leda till demens. Det är inget naturligt åldrande, däremot är det betydligt vanligare i hög ålder. Av de närmare 150 000 personer som har en demenssjukdom i Sverige är de allra flesta äldre än 75 år.

Exempel på demenssjukdomar

Alzheimers sjukdom är den vanligaste demenssjukdomen och står för 60–70 procent av samtliga fall. Näst vanligast är vaskulär demens, även kallad blodkärlsdemens. Den förekommer ofta samtidigt med Alzheimers sjukdom, då brukar man tala om blanddemens.

Andra demenssjukdomar är Lewykroppsdemens, frontotemporal demens och Parkinsons sjukdom med demens. Även alkoholmissbruk och hjärntumörer kan ge demenssymtom.

Börjar ofta med glömska

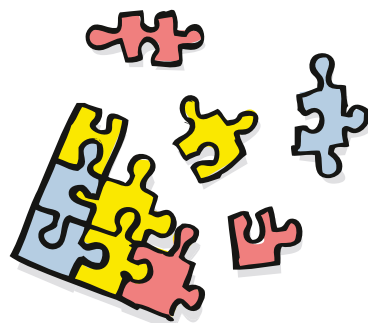
Tidiga tecken på demens är vanligen glömska och ökade besvär med att hitta utanför sin närmiljö. Saker som man tidigare klarade av blir svåra att planera och utföra. Språket drabbas av att man allt oftare får problem att hitta rätt ord.

Även irritation, nedstämdhet och personlighetsförändringar kan höra till sjukdomsbilden. Symtomen varierar beroende på typ av sjukdom och skada.

Från mild till svår demenssjukdom

Demenssjukdomen har ofta ett utdraget förlopp över många år. Sjukdomen utvecklas gradvis, nya symtom tillkommer och förmågor går förlorade. Efterhand behöver den sjuke allt mer hjälp och stöd för att klara sin vardag.

Sjukdomsförloppet brukar delas in i tre faser: mild, medelsvår och svår demenssjukdom.

Tidig diagnos viktig

Tveka inte att kontakta en läkare vid misstanke om demenssjukdom. En utredning bör snarast påbörjas för att i god tid få rätt diagnos, hjälp och behandling. Utredningen omfattar en rad olika tester och undersökningar.

Det finns flera sjukdomstillstånd som kan ge demensliknande symtom och som går att bota. Om en demenssjukdom diagnosticeras kan läkemedel i vissa fall lindra symtomen. Hjälpmedel och en rad andra insatser kan underlätta vardagen.

Planera för framtiden

Det är också viktigt, både för den som är sjuk och för de anhöriga, att få en förklaring till symtomen. Kunskap om sjukdomen gör det lättare att planera för ett bra och meningsfullt liv. Att dela erfarenheter med personer i liknande situation upplevs ofta som värdefullt.

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se